

§ 462

**Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle
valtuutettu Jenni Pajusen ym. talousarvioaloitteesta Vallisaaren ja
Lonnan reitin lisäämisestä osaksi HSL:n lauttaliikennettä**

HEL 2023-007022 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Talousarvioaloitteessa esitetään, että Vallisaaren ja Lonnan vesibussi-reitti lisättäisiin osaksi HSL:n lauttaliikennettä, jotta matkalippujen hintoja saataisiin kohtuullistettua. Asia kuuluu HSL:n toimivaltaan, eikä HSL:n joukkoliikenteessä toistaiseksi ole ollut puhtaasti virkistys- tai matkailutarkoitusta palvelevia linjoja. Osoittamalla tarvittavat määrärahat ja selkeyttämällä vesiliikenteen järjestämisen vastuut kaupungin sisällä, kaupungilla olisi itse mahdollisuus ottaa isompaa roolia vesiliikenteen järjestämisestä. Tällöin myös vesiliikenteen lippujen hintatasoa voitaisiin kohtuullistaa nykyiseen markkinaehtoiseen hintaan verrattuna, mutta sillä ei olisi vaikutusta muun joukkoliikenteen lipunhintaan.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL) vastaa joukkoliikenteen järjestämisestä Helsingissä ja kahdeksassa muussa HSL-alueen kunnassa. Tehtäväänsä liittyen HSL suunnittelee toimialuettaan palvelevan joukkoliikenteen linjastoja reitit ja aikataulut sekä päättää toimialueellaan noudatettavan joukkoliikenteen taksa- ja lippujärjestelmän. Päätökset HSL:n lippujärjestelmään kuuluvista linjoista, näiden linjojen liikennöinnistä ja lippujen hinnoista kuuluvat siten HSL:n toimivaltaan.

Vallisaaren ja Lonnan liikenteen lisääminen osaksi HSL:n liikennettä tarkoittaisi sitä, että HSL toimisi liikenteen kilpailuttajana. Mikäli kilpailutettu liikenne muodostaisi saman tarjonnan ja olisi operoinniltaan saman hintaista kuin nykyinen markkinaehtoinen liikenne, HSL:n lipun hintojen käyttöönotto kasvattaisi HSL:n alijäämää. Tulonmenetys jäisi katettavaksi verovaroista. Muutos kasvattaisi myös HSL:n henkilöstökuluja, koska henkilöresursseja tarvittaisiin vesiliikenteen suunnitteluun sekä liikenteen kilpailuttamiseen ja hallintoon. HSL:n tehtävänä on mahdollistaa joukkoliikenteellä jokapäiväinen ympärivuotinen sujuva liikkuminen koko seudulla, HSL:n joukkoliikenteessä ei ole toistaiseksi ollut puhtaasti virkistys- tai matkailutarkoitusta palvelevia linjoja.

Kaupungin pääperiaatteena vesiliikenteen järjestämisessä on ollut, että vesiliikenteen palvelujen tulee muodostua markkinaehtoisesti. Markkinaehtoinen liikenne toimii pelkillä asiakastuloilla ilman yhteiskunnan

maksamaa julkista tukea. Palvelun tuottava yritys vastaa reittien ja aikataulujen suunnittelusta sekä lippujen hinnoittelusta. Markkinaehtoisessa mallissa kaupungin rooli on toimia vesiliikenteen mahdollistajana, mutta kaupungin mahdollisuudet vaikuttaa liikenteen tarjontaan ovat hyvin rajalliset.

Suomenlinnan ja Kruunuvuorenrannan lauttaliikenne muodostavat vesijoukkoliikenteessä poikkeuksen. Suomenlinnassa on ympärivuotista asumista ja sen vuoksi se on pitkään kuulunut HSL:n järjestämän joukkoliikenteen piiriin. Tällöin kaupungin maksamalla tariffituella myös subventoidaan lippujen hintoja. Samaan tapaan tänä keväänä käynnistynyt Kruunuvuorenrannan lauttaliikenne palvelee ennen kaikkea alueen asukkaita jokapäiväisessä liikkumisessa. Lauttaliikenne pyrkii parantamaan lähivuosina joukkoliikenneyhteyksiä Kruunuvuorenrannasta ydinkeskustaan, kun Laajasalosta lähtevää katuliikennettä tulevat haittaamaan useat suuret katutyömaat ja rakennushankkeet. Kruunuvuorenrannan lautan liikennöintiä HSL:n tariffiin kuuluvana liikenteenä jatketaan Kruunusiltojen valmistumiseen ja Laajasalon raitioliikenteen käynnistymiseen asti.

Kaupunki on loppukesästä/syksyllä 2023 uudistamassa ja vahvistamassa merellisen Helsingin organisoitumistaan. Merellisen Helsingin koordinaatiovastuu ja mm. lauttaliikenteen infrastruktuuria koskevien asioiden valmistelu ovat kaupunkiympäristön toimialan hoidossa, vesiliikenteen hankintaan liittyvät tehtävät kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla ja merelliseen yrittäjyyteen liittyvät asiat kaupunginkanslian elinkeinopalveluiden vastuulla. Osana merellisen Helsingin kehitystyötä on perusteltua arvioida sopivia keinoja myös laadultaan parempien ja hinnaltaan kohtuullisten vesiyhteyksien mahdollistamiseksi.

Aloitteessa esitetyn lauttaliikenteen kustannuksia ei ole sisällytetty vuoden 2024 talousarvioehdotukseen, eikä HSL ole varautunut liikenteen kilpailuttamiseen esitetyllä aikataululla.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Markku Granholm, liikenneinsinööri: 310 37121
markku.granholm(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Talousarvioaloite, Vallisaaren ja Lonnan reitin lisääminen osaksi HSL:n lauttaliikennettä, Pajunen Jenni

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Talousarvioaloite

Valtuutettu Jenni Pajunen ja 5 muuta kaupunginvaltuutettua ovat tehneet 24.5.2023 seuraavan talousarvioaloitteen:

”Vallisaaren ja Lonnan reitin lisääminen osaksi HSL:n lauttaliikennettä

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että vesibussireitti Vallisaaresta ja Lonnasta Kauppatorille lisätään osaksi HSL:n lauttaliikennettä toukokuun alusta syyskuun loppuun kesäkaudesta 2024 alkaen. Helsinki ja HSL investoivat lähivuosina miljardeja raidehankkeisiin, myös Helsingin merellisiä yhteyksiä on syytä parantaa.

Vallisaari ja siellä järjestetyt taidebiennaalit ovat nousseet sekä kaupunkilaisten että matkailijoiden suosioon. Lonna on piristänyt kesä-Helsingin tapahtuma-, sauna-, ja ravintolatarjontaa ja sijaitsee reitillä matkalla Vallisaareen. Vallisaaren avautumisen jälkeen 2016 alkaen Metsähallitus on kilpailuttanut Vallisaaren ja keskustan välisen liikennöinnin. Kilpailutuksissa on ollut toistuvasti vähän tarjoajia, jonka seurauksena esimerkiksi matkalippujen asiakashinnat kesäkaudeksi 2023 ovat nousemassa huomattavasti aiempaa korkeammiksi.

Lauttareitin lisääminen HSL:n systeemiin varmistaa lipun kohtuuhintaisuuden ja kaupunkilaisten yhdenvertaisemman pääsyn saarille, kasvattaa saarien houkuttelevuutta ja mahdollistaa niiden kävijämäärien kasvun. Uuden HSL-lauttareitin myötä kantakaupungin asukkaiden virkistysmahdollisuudet ja pääsy lähiluontoon helpottuvat. Saarien kävijät kulkevat keskustan kautta tuoden yhden lisäsyyn poiketa Helsingin keskustassa ja parantaen keskustan elinvoimaa.

Kruunuvuoren HSL-lautta aloitti operoinnin Kruunuvuorenrannasta Meritullintorille 1.5.2023. HSL:n järjestelmään integroitava Vallisaaren, Lonnan ja Kauppatorin reitti voidaan toteuttaa samanlaisella mallilla HSL:n kanssa kuin Kruunuvuoren lautta ja osa kustannuksista katetaan lipputuloilla. Karkea arvio kustannuksista on 1 miljoonaa euroa vuodessa sisältäen tarvittavat laiturijärjestelyt, kustannus tarkennetaan talousarvion laatimisen yhteydessä. Tarvittaessa samassa yhteydessä Helsingin kaupungin ja Metsähallituksen välinen sopimus Vallisaaren liikennöinnistä neuvotellaan uudelleen.

Aloite on Helsingin "Kasvun paikka"- strategian 2021-25 mukainen, jossa linjataan, että merellisen Helsingin kehittämistä jatketaan kunnianhimoisesti merellisiä yhteyksiä, rantareittejä, laitureita ja tukikohtia parantaen sekä merellistä yrittäjyyttä edistäen."

Lausuntopyyntö

Kaupunginkanslia on pyytänyt kaupunkiympäristölautakuntaa antamaan talousarvioaloitteesta lausunnon kaupunginhallitukselle 13.9.2023 mennessä.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Markku Granholm, liikenneinsinööri: 310 37121
markku.granholm(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Talousarvioaloite, Vallisaaren ja Lonnan reitin lisääminen osaksi HSL:n lauttaliikennettä, Pajunen Jenni

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 05.09.2023 § 449